

TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0058

Energiatermelési, energiafelhasználási és hulladékgazdálkodási technológiák vállalati versenyképességi, városi és regionális hatásainak komplex vizsgálata és modellezése

Projektvezető: Dr. Szerb László PTE KTK egyetemi tanár

5. tevékenység: Az ökológiailag fenntartható technológiák társadalmi elfogadottságának vizsgálata

A tevékenység vezetője: Dr. Töröcsik Mária PTE KTK egyetemi tanár

A pécsiek energiával, környezetvédelemmel és helyi témákkal kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata – 600 főt érintő megkérdezések eredményei

Készítette: Németh Péter

PTE KTK Gazdálkodástani Doktori Iskola PhD hallgató

Kiadó: Pécsi Tudományegyetem

ISBN 978-963-642-990-4

Pécs, 2014

1. A kutatás célja, módszertana

---

célok

A kutatás fő célja a magyar lakosság környezetbarát és ökológiailag fenntartható technológiákkal kapcsolatos társadalmi elfogadottságának vizsgálata. A cél teljesülése érdekében komplex kutatás készült a témakörben. Jelen tanulmányban a pécsi lakosság körében 2013-ban, majd 2014-ben két, egyenként 300 fős mintán végzett kutatás eredményeit mutatjuk be.

A feladat kapcsolódási pontját a főbb tevékenység céljához az adja, hogy a megkérdezésekkel Pécs város lakosságának energiával kapcsolatos magatartását jobban megismerheti az olvasó. Fontos még az is, hogy a tanulmánnyal az országos és a regionális megkérdezések eredményeivel összevethető eredményeket mutatunk be, így a pécsi lakosság és az ország lakossága közötti energia-attitűdökben megmutatkozó különbségek szemléltethetőkkelé válnak (további tanulmányaink megtalálhatóak az alábbi weboldalon: <http://energia.pii.pte.hu/menu/34>).

A terepmunka során keletkezett adatbázist SPSS és Microsoft Excel programok segítségével elemeztük. Az eredményeket jelen tanulmányban mutatjuk be.

módszertan

A pécsi megkérdezések kétszer 300 fő megkeresésével zajlottak 2013 októberében és 2014 májusában. A megkérdezetteket a véletlen séta módszer alkalmazásával választottuk ki. Minden településrészről (körzetről) térképvázlat alapján meghatároztuk az ún. kiinduló pontokat. Ez után egy megadott algoritmus szerint kellett kiválasztani a célháztartásokat. Háztartáson belül azt kérdeztük meg, akinek legutóbb volt a születésnapja.

A két 300 fős minta eredményeinek vizsgálata során azt tapasztaltuk, hogy nincsenek jelentősebb elmozdulások a főbb témakörök kapcsán, ezért az eredményeket összesítve mutatjuk be. Erre lehetőségünk volt, hiszen a két megkérdezés során ugyanazokat a kérdéseket tettük fel a válaszadóknak. Az összesített eredménybemutatás oka továbbá, hogy az így kapott 600 fős mintán végzett elemzések – a nagyobb minta elemszámnak köszönhetően – megbízhatóbb eredményeket prezentálnak.

A kutatás során a következő, a fő cél elérését támogató és az értelmezések háttérét adó témaköröket vizsgáltuk:

- demográfiai jellemzők,
- energiaforrások értékelése,
- környezetvédelemmel kapcsolatos attitűdök,
- korszerűsítés, felújítás, épületenergetikai fejlesztésekre rendelkezésre álló pályázatok,
- helyi tömegközlekedéssel kapcsolatos magatartás,
- alternatív energiaforrások alkalmazása,
- közüzemi szolgáltatók és szolgáltatások értékelése,
- szabadidős és internetezési szokások,
- helyi témák,
- életszervezés és vásárlás.

2. A megkérdezettek főbb demográfiai jellemzőinek bemutatása

A megkérdezettek 47,3%-a férfi, 52,7%-a pedig nő. 28,3%-nyian szakiskolai vagy szakmunkásképző végzettséggel, 38,7%-nyian középiskolai, 24,3%-nyian pedig felsőfokú végzettséggel rendelkeznek (1. táblázat).

1. táblázat: A megkérdezettek főbb demográfiai jellemzői

nem	fő	% (n=600)
férfi	286	47,3%
nő	314	52,7%
összesen	600	100,0%

iskolai végzettség	fő	% (n=600)
általános iskola	52	8,7%
szakiskola, szakmunkásképző	170	28,3%
középiskola	232	38,7%
főiskola	84	14,0%
egyetem	62	10,3%
összesen	600	100,0%

korcsoportok	fő	% (n=600)
25 év alatti	77	12,8%
25-34 éves	124	20,7%
35-44 éves	113	18,8%
45-54 éves	106	17,7%
55-64 éves	105	17,5%
65 év feletti	75	12,5%
összesen	600	100,0%

családi állapot	fő	% (n=600)
egyedülálló	149	24,8%
párkapcsolatban él	87	14,5%
házas	220	36,7%
elvált	62	10,3%
özvegy	48	8,0%
élettársi kapcsolatban él	34	5,7%
összesen	600	100,0%

jövedelmi helyzet megítélése	fő	% (n=600)
Arra sem elég a havi jövedelem/ünk, hogy az alapvető dolgokat megvásároljam/uk.	36	6,0%
Az alapvető dolgokat meg tudom/juk vásárolni, de másra nincs pénzem/ünk, a hó végéig éppen kitart.	230	38,3%
Meg tudom vásárolni az alapvető dolgokat és egy-két extra kiadást is megengedhetek magamnak, de félretenni nem tudok.	231	38,5%
Könnyedén meg tudom/juk vásárolni, amire szükségem/ünk van, és még föltre is tudok/ünk tenni.	38	6,3%
nem válaszol	65	10,8%
összesen	600	100,0%

gyermek szám	fő	% (n=600)
nincs gyermeke	211	35,2%
1	131	21,8%
2	193	32,2%
3	54	9,0%
4 vagy több	11	1,8%
összesen	600	100,0%

unokák száma	fő	% (n=600)
nincs unokája	439	73,2%
1	47	7,8%
2	55	9,2%
3	21	3,5%
4	19	3,2%
5	10	1,7%
6 vagy több	9	1,5%
összesen	600	100,0%

háztartás típusa	fő	% (n=600)
szülőkkel együtt	93	15,5%
szülőkkel, nagyszülőkkel együtt	7	1,2%
kortársaimmal együtt (közös lakásbérlet)	5	0,8%
egyedül	111	18,5%
partnerrel gyerek nélkül	167	27,8%
partnerrel gyerekkel	153	25,5%
partner nélkül gyerekkel	45	7,5%
egyéb	19	3,2%
összesen	600	100,0%

ingatlan típusa	fő	% (n=600)
családi ház	214	35,7%
sorház	26	4,3%
emeletes ház (téglából)	76	12,7%
panelház	281	46,8%
egyéb	3	0,5%
összesen	600	100,0%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Minden ötödik megkérdezett 25 és 34 év közötti, de 20% körüli arányban vannak még a 35-44, a 45-54 és az 55-64 évesek is. Az átlag életkor 44,1 év (n=600), de a megkérdezettek ennél valamivel fiatalabbnak érzik saját magukat: átlagosan 41,3 évesnek (n=600). 36,7% a házasok aránya, míg minden negyedik válaszadó (24,8%) egyedülálló. A jövedelmi helyzet szubjektív megítélése terén az eredmények azt mutatják, hogy legmagasabb arányban azok vannak, akik csak az alapvető dolgokat tudják megvásárolni, mást nem (38,3%), vagy esetleg még ezen kívül egy-két extra kiadásra jut (38,5%). Alacsony arányban vannak azok, akiknek az alapvető dolgokra sincs pénzük (6,0%), vagy pedig könnyedén meg tudnak mindent vásárolni, és még félre is tudnak tenni (6,3%). 10,8%-nyian nem válaszoltak a jövedelmi helyzettel kapcsolatos kérdésre. A válaszadók 83%-a (n=600) válaszolt arra a kérdésre, hogy mennyi egy hónapban a szabadon elkölthető pénze, ez átlagosan 66.913 forint (n=498).

A megkérdezettek közül 35,2%-nak nincs gyermeke. 21,8%-nak egy, míg 32,2%-nak kettő gyermeke van. 73,2%-nak nincs unokája. Akinek van unokája, azok körében a kettő a leginkább jellemző (9,2%). A megkérdezettek a háztartásuk típusa szerint nagy változatosságot mutatnak: leginkább az jellemző, hogy partnerrel együtt élnek gyermek nélkül (27,8%), valamint, hogy partnerrel élnek gyermekkel (25,5%). 18,5% az egyszemélyes háztartások aránya, további 15,5% pedig a szüleivel él. Az ingatlan típusa terén a panelház (46,8%) és a családi ház a leginkább jellemzők (35,7%). 12,7% él emeletes téglaházban, 4,3% pedig sorházban. A ház/lakás átlagos alapterülete a 600 megkérdezett körében 74,16 m².

3. Energiaforrások értékelése, energiával kapcsolatos magatartás és attitűdök

Az 1. ábra és a 2. táblázat azt mutatja be, hogy a válaszadóknak milyen szavak, gondolatok jutottak először eszükbe az energiával kapcsolatban – a megkérdezések során legfeljebb három gondolatot vártunk egy megkérdezettől.

1. ábra: Az energiával kapcsolatos első asszociációk (a legalább tíz alkalommal elhangzott említések)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az 1. ábrán látható, hogy az energiával kapcsolatban leginkább különböző energiaforrások és azok energiában való megtestesülései jutottak a megkérdezettek eszébe; ezen belül is az áram, villany, villamosenergia, villamosság és a világítás jutott az emberek eszébe legtöbbször. Jellemző még a gáz, a víz, vízenergia, szél, szélerőmű, nap, napfény, napenergia és napkollektor említések. A szófelhőn a betűk mérete az említések gyakoriságát jelzi.

A következő oldalon található 1. táblázatban szereplő további egyszeres említések a következők: áramlás, biomassza, civilizáció, dinamizmus, égés, egészség, elektromos készülékek, energikusság, erdőirtás, esztergagép, fáradtság, feladat, fizikum, fogyasztás, föld, fűrótorony, gazdaság, generátor, gép, globális felmelegedés, görög, ház, internet, ital, joule, kalória bevitel, kávé, kerékpár, kohászat, könnyű előállítás, malom, mókuserék, nagyvállalatok, Nyugat-Európa, Orbán, pánik, pusztítás, Putyin, sportszelet, számítástechnika, szigetelés, szórakozás, természet, turbina, úrhajózás, változás, villámlás, vita.

2. táblázat: Energiával kapcsolatos első asszociációk

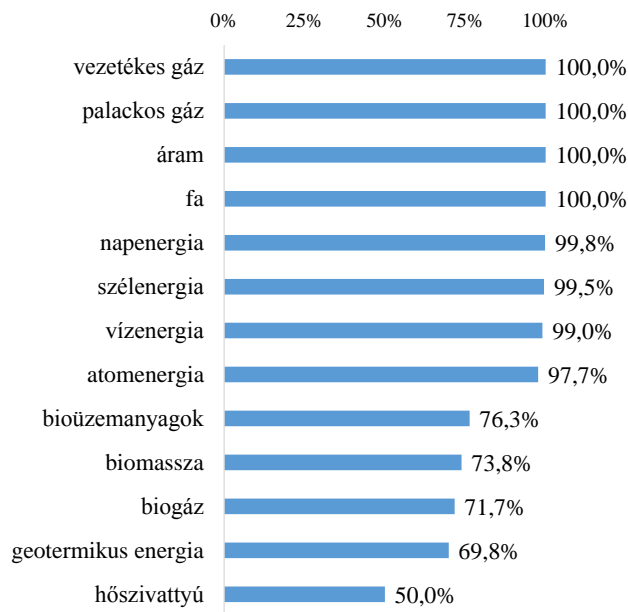
említés	említések száma	említések aránya (n=600)	említés	említések száma	említések aránya (n=600)
áram, villany, villamosenergia, villamosság, világítás	281	46,8%	bioenergia	5	0,8%
gáz	141	23,5%	E.ON	5	0,8%
víz, vízenergia	106	17,7%	kényelem	5	0,8%
szél, szélérőmű	90	15,0%	mozgás	5	0,8%
nap, napfény, napenergia, napkollektor	80	13,3%	távhő	5	0,8%
drága	58	9,7%	fizika	4	0,7%
fűtés	51	8,5%	kőolaj	4	0,7%
semmi	44	7,3%	újrahasznosítás	4	0,7%
atomenergia	35	5,8%	elektromosság	3	0,5%
élet	31	5,2%	élhetés feltétele	3	0,5%
olaj, kőolaj	20	3,3%	lendület	3	0,5%
nélkülözhetetlen dolog	18	3,0%	zöldek, környezetvédelem	3	0,5%
hő, meleg	17	2,8%	alkohol	2	0,3%
erőmű	16	2,7%	átverés	2	0,3%
alternatív energia	15	2,5%	biztonság	2	0,3%
benzin	14	2,3%	energiaforrások	2	0,3%
pénz	13	2,2%	energiaital	2	0,3%
energiatakarékosság	12	2,0%	extraprofit	2	0,3%
szén	11	1,8%	felhasználás	2	0,3%
szükséglet	11	1,8%	geotermikus energia	2	0,3%
erő	10	1,7%	hatalom	2	0,3%
meleg	10	1,7%	hűtő	2	0,3%
Paks	10	1,7%	lemerültem	2	0,3%
rezsi	9	1,5%	megélhetés	2	0,3%
főzés	8	1,3%	munka	2	0,3%
spórolás, takarékoság	8	1,3%	nem megújuló	2	0,3%
számlák	7	1,2%	rezsicsökkentés	2	0,3%
üzemanyag	7	1,2%	sport	2	0,3%
autómeghajtás	6	1,0%	számítógép	2	0,3%
fa	6	1,0%	további egyszeres említések	48	8,0%
fény	6	1,0%	összesen	1294	215,7%
környezetvédelem	6	1,0%			
megújuló	6	1,0%			

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az energiaforrások közül többnek is (szinte) 100%-os ismertsége van: vezetékes gáz, palackos gáz, áram, fa, napenergia, szélenergia, vízenergia és atomenergia. A bioüzemanyagokat, a biomasszát, a biogázt, a geotermikus energiát és a hőszivattyút a megkérdezettek alacsonyabb – de legalább 50%-os – arányban ismerik (2. ábra).

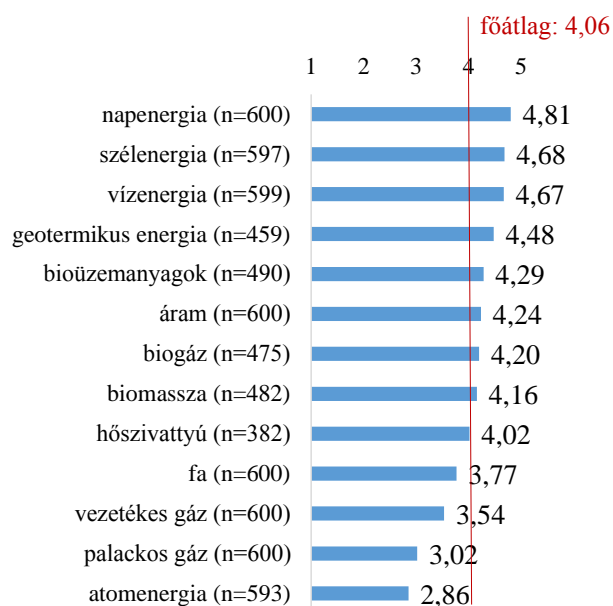
2. ábra: Energiaforrások ismertsége (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A szimpátia terén a megújuló energiaforrások teljesítenek a legjobban (napenergia, szélenergia és vízenergia). Magas átlagértékelést kaptak még a geotermikus energia, a bioüzemanyagok, az áram, a biogáz és a biomassza. Legkevésbé szimpatikusnak az atomenergiát, a palackos gázt és a vezetékes gázt jelölték a megkérdezések résztvevői (3. ábra).

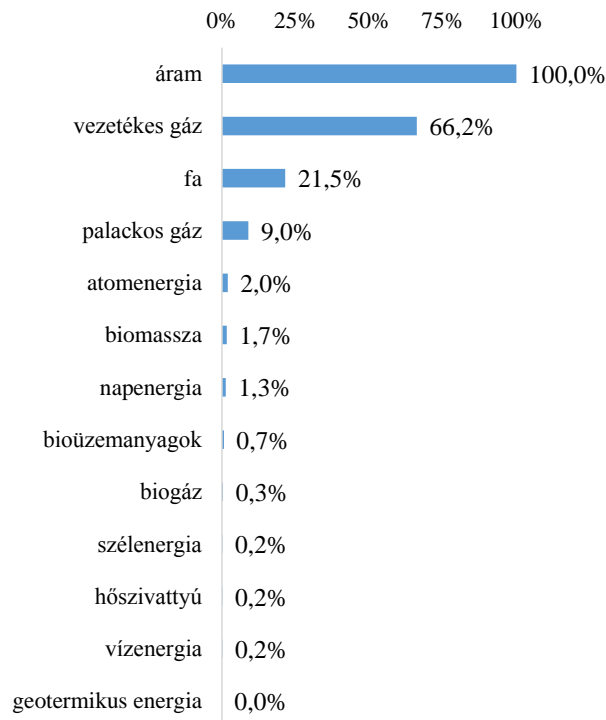
3. ábra: Energiaforrások által kiváltott szimpátia értékelése

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az áramot a válaszadók 100%-a használja. 66,2% mondta azt, hogy vezetékes gázt is használ, míg a fát használók aránya 21,5%. A palackos gázt 9%-nyian, az atomenergiát pedig 2%-nyian használják saját megítélésük alapján. A többi vizsgált energiaforrást alacsony arányban veszik igénybe (4. ábra).

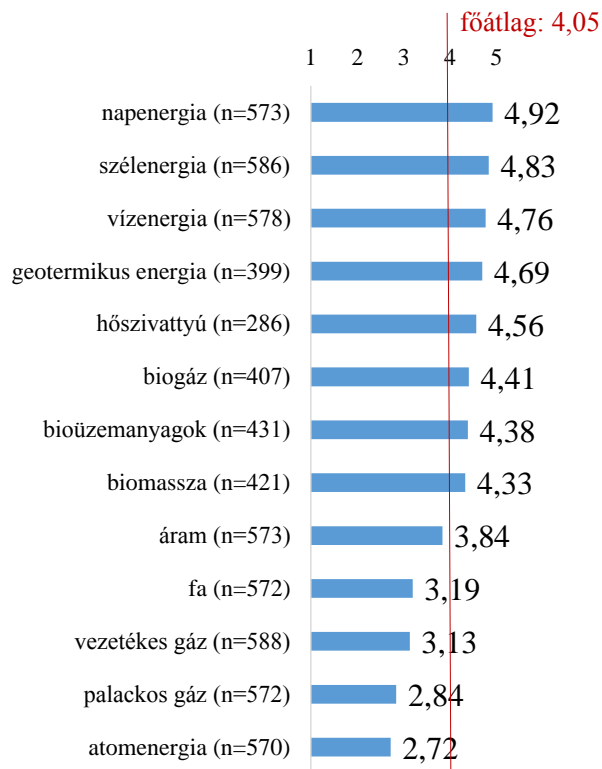
4. ábra: Energiaforrások használati aránya

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Leginkább környezetbarátnak a megújuló energiaforrásokat értékelték a megkérdezések résztvevői. Átlag alatti értékelést adtak ebből a szempontból az áramnak, a fának, a vezetékes gáznak, a palackos gáznak és az atomenergiának (5. ábra).

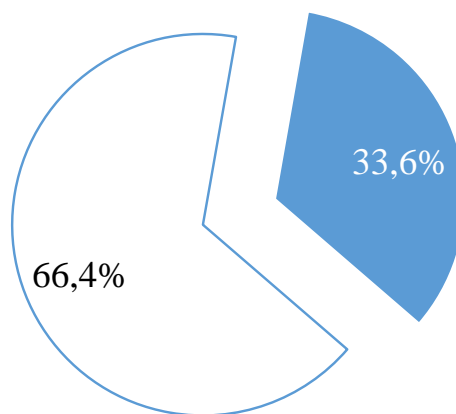
5. ábra: Energiaforrások környezetbarát megítélése

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek háztartásuk összes jövedelmének átlagosan 33,6%-át költik energiával kapcsolatos kiadásokra (6. ábra).

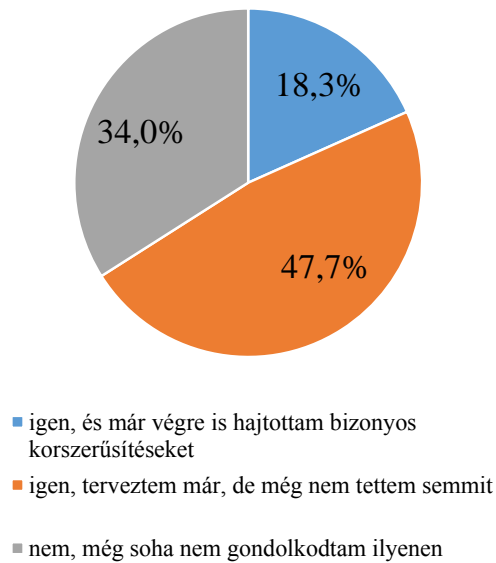
6. ábra: Energiára költött jövedelemhányad (n=552)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek 18,3%-a hajtott már végre korszerűsítést/átalakítást abból a célból, hogy utána kevesebbet fizessen energiáért. 47,7%-nyian vannak azok, akik már tervezték ugyan, de még nem tettek semmit ennek érdekében. 34% még soha nem gondolkozott ezen (7. ábra).

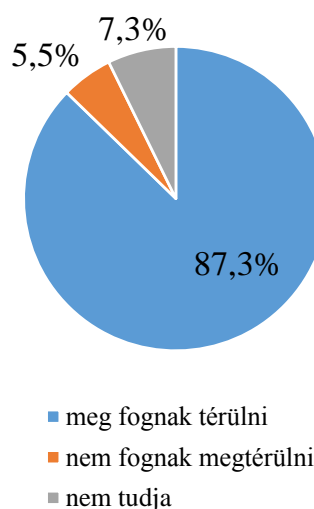
7. ábra: Átalakítás/korszerúsítés végrehajtása abból a célból, hogy később kevesebbet fizessen a háztartás energiáért (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Aki már hajtott végre valamilyen korszerúsítést vagy átalakítást, azok 87,3%-a mondta azt, hogy szerintük meg fognak ezek a beruházások térülni. 5,5% szerint nem térülnek meg, míg 7,3% nem tudja (8. ábra). Aki azt mondta, hogy megtérülnek, úgy gondolja, hogy a beruházástól számítva nagyjából 6,33 éven belül (n=86) történik meg a megtérülés. A véghezvitt beruházások átlagosan 673.212 forintjukba került azoknak a válaszadóknak, akik felújítottak (n=108).

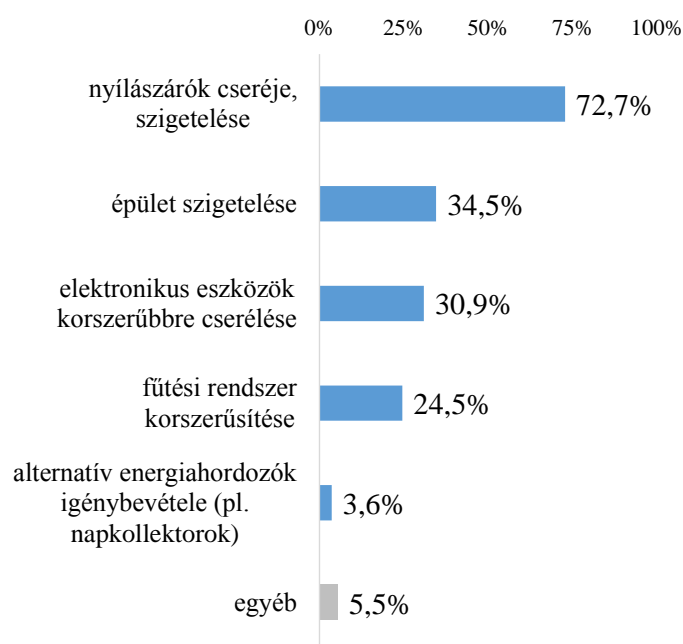
8. ábra: Korszerúsítés/átalakítás megtérülése (n=110)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Akik már hajtottak végre valamilyen korszerűsítést, ők leginkább nyílászárók cseréjét, szigetelését csinálták meg (72,7%). Épület szigetelését 34,5%-nyian, elektronikus eszközök korszerűbbre cserélését 30,9%-nyian, fűtési rendszer korszerűsítését 24,5%-nyian hajtottak végre. 3,6% (n=110) azok aránya, akik alternatív energiahordozót vettek igénybe (9. ábra). Az egyéb említések között az energiatakarékos izzók (5 említés) és a tetőcsere (1 említés) szerepel.

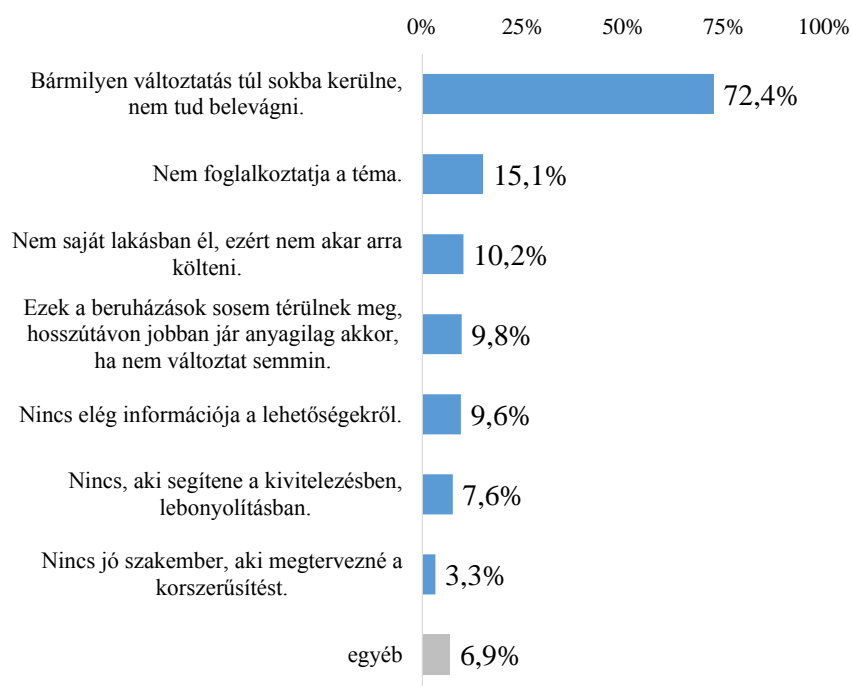
9. ábra: Végrehajtott korszerűsítések/átalakítások (n=110; azok körében, akik hajtottak már végre ilyet)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Aki még nem hajtott végre korszerűsítést/átalakítást, azt leginkább az anyagi korlátok hátráltatták: 72,4%-nyian mondták ezt. 15,1%-ot nem foglalkoztat a téma, 10,2% pedig nem a saját lakásában él, ezért nem akar arra költeni. Alacsonyabb arányban mondták, hogy ezek a beruházások nem térülnek meg, és, hogy nincs elég információjuk a munkálatokhoz, továbbá, hogy nincs, aki segítene a kivitelezésben, és, hogy nincs jó szakember, aki megtervezné a korszerűsítést. Egyéb említést a megkérdezettek 6,9%-a tett, ezek legjellemzőbbem: az ő ingatlantípusában nem megoldható, nem ő dönt, vagy nem ő dönt egyedül, nincs rá lehetősége, új lakásban élnek, amit nem kell felújítani (10. ábra).

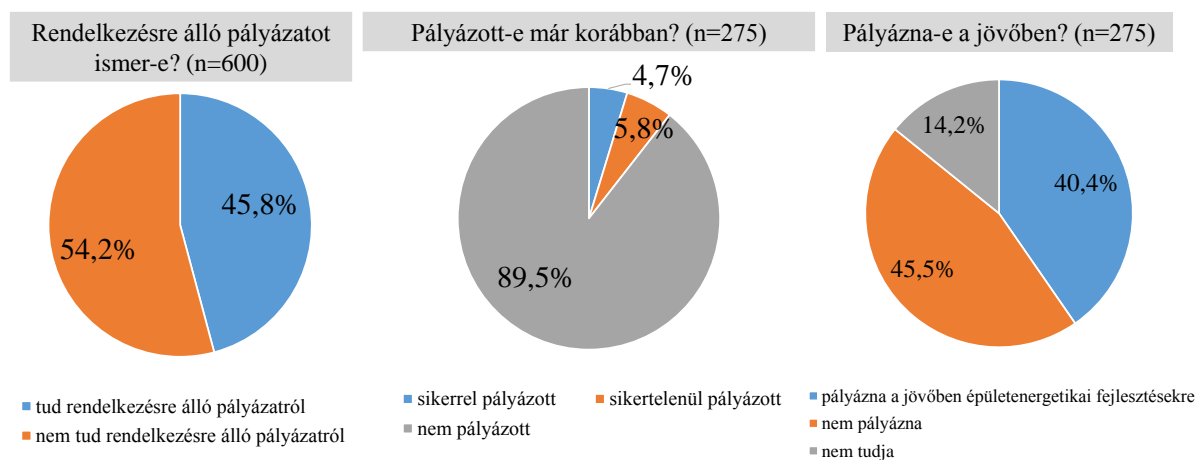
10. ábra: A korszerűsítést/átalakítást gátló tényezők (n=490)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek körében 45,8% tud rendelkezésre álló épületenergetikai fejlesztésekre fordítható pályázatokról. Közülük 4,7% pályázott sikerrel, 5,8% pedig sikertelenül. 40,4% azok aránya, akik pályáznának a jövőben, míg 45,5% nem pályázna, 14,2% pedig nem tudja eldönteni (11. ábra).

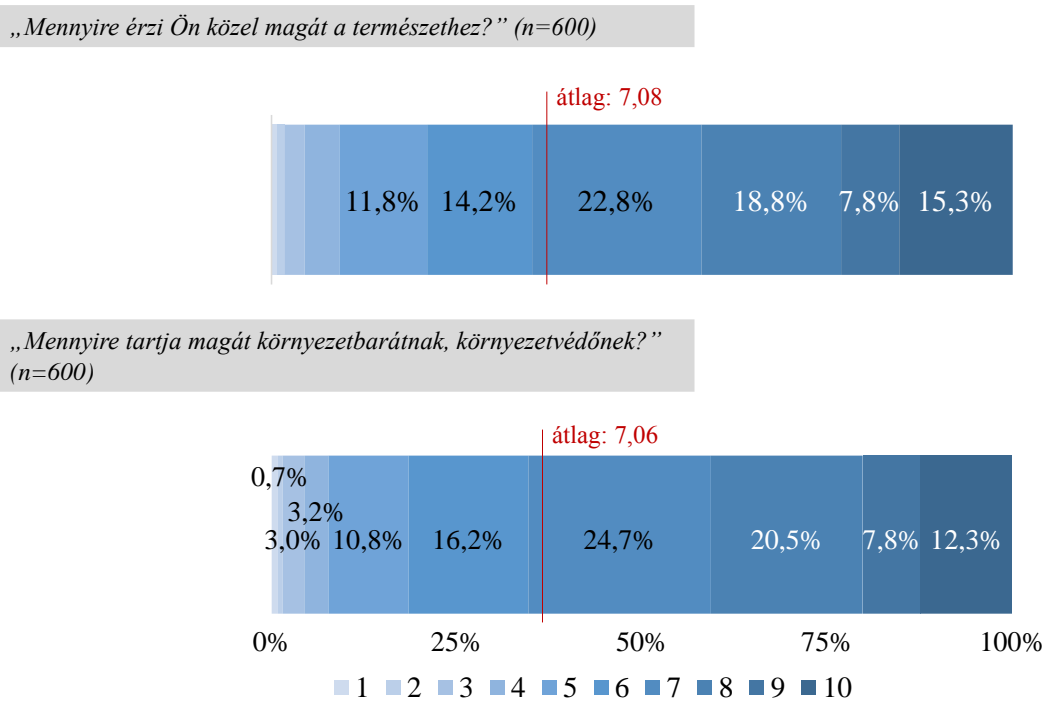
11. ábra: Pályázatok épületenergetikai fejlesztésekre (ismertség, pályázás, pályázási hajlandóság)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezések résztvevői jellemzően inkább közelebb érzik magukat a természethez, és inkább tartják magukat környezetbarátnak, környezetvédőnek. Tízfokozatú skálán természethez való közel állásukat átlagosan 7,08-ra, míg környezetbarát beállítottságukat 7,06-ra értékelték (12. ábra).

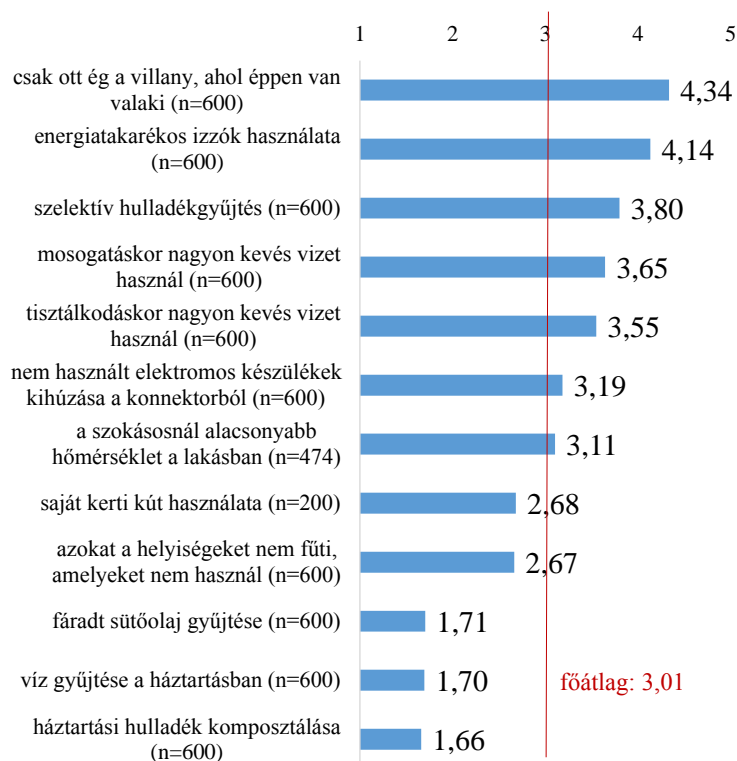
12. ábra: Pályázatok épületenergetikai fejlesztésekre (ismertség, pályázás, pályázási hajlandóság)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Energiatakarékosággal kapcsolatban a megkérdezettek körében a leginkább jellemző tevékenységek az, hogy csak ott ég a villany, ahol éppen van valaki, valamint az, hogy energiatakarékos izzót használnak, szelektíven gyűjtik a hulladékot, és, hogy mosogatáskor, illetve tisztálkodáskor kevés vizet használnak. A fáradt sütőolaj gyűjtése, víz gyűjtése a háztartásban és háztartási hulladék komposztálása jóval az átlag alatt jellemző a válaszadókra (13. ábra).

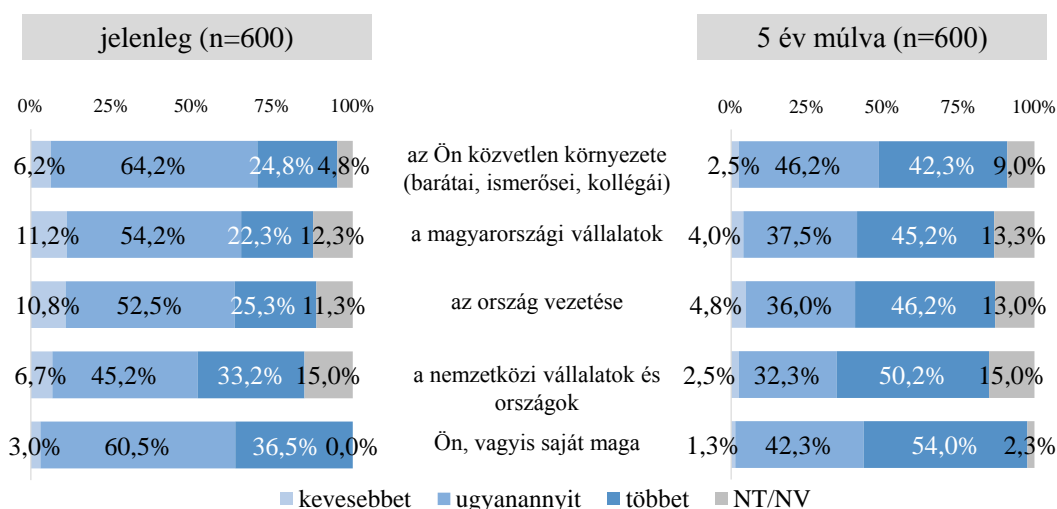
13. ábra: Energiatudatossággal, takarékoskodással kapcsolatos attitűdök értékelése

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az egyes piaci szereplők jelenleg az 5 évvel ezelőttihez képest nagyrészt ugyanannyit foglalkoznak környezetvédelemmel, míg a jövővel kapcsolatban már magasabb arányban vannak azok, akik szerint többet fognak ezek a résztvevők foglalkozni ezzel az üggyel (14. ábra).

14. ábra: Piaci szereplők környezetvédelemmel való foglalkozása jelenleg az 5 évvel ezelőtti állapothoz képest és 5 év múlva a jelenlegihez képest

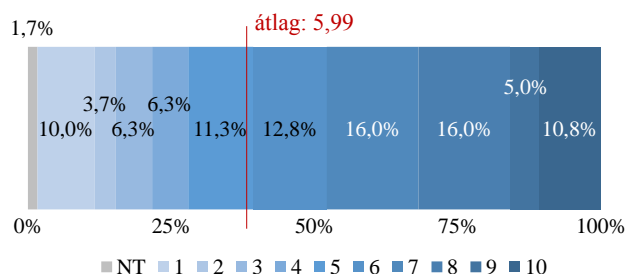

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezések résztvevői tízfokozatú skálán átlagosan 5,99-re értékelték azt, hogy hisznek-e abban, hogy a fogyasztók összefogással hatást tudnak gyakorolni a vállalatokra – ez azt jelenti, hogy inkább hisznek benne, de az eredmény a közepes értékhez áll közel (15. ábra).

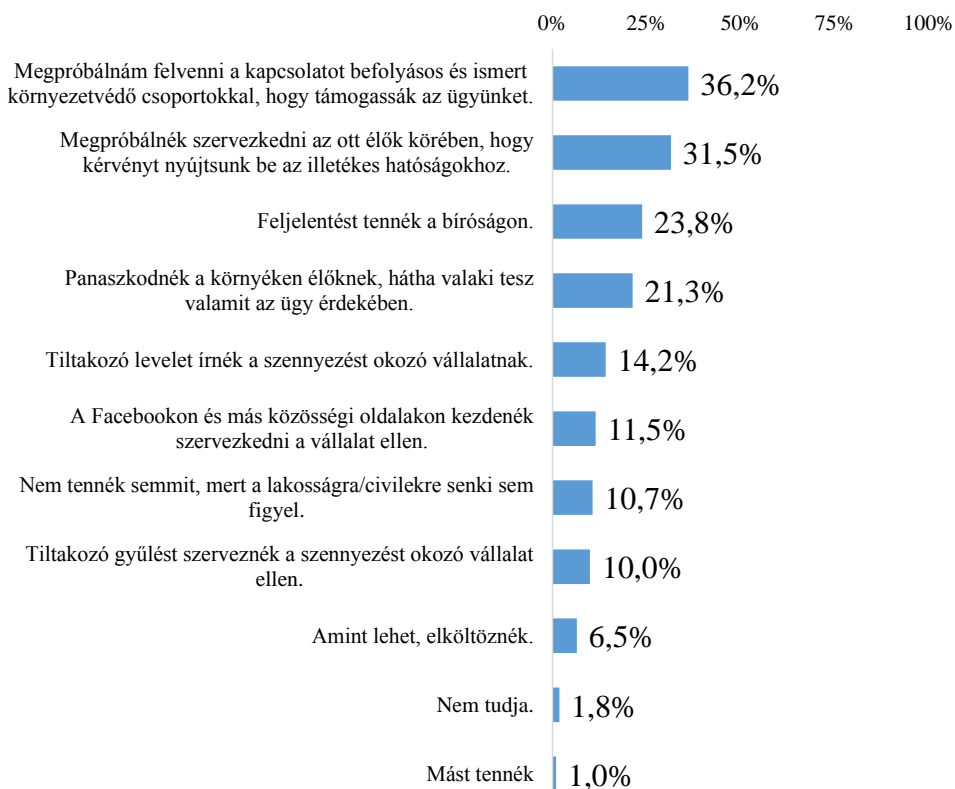
15. ábra: Fogyasztói hatásgyakorlás a vállalatokra (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Környezetszennyezés esetén legjellemzőbb reakcióik a megkérdezetteknek az, hogy megpróbálnák felvenni a kapcsolatot befolyásos és ismert környezetvédő csoportokkal (36,2%), továbbá, hogy megpróbálnának szervezkedni az ott élők körében, hogy kérvényt nyújtsanak be az illetékes hatóságokhoz (31,5%). 23,8% tenne feljelentést a bíróságon, 21,3% pedig panaszkodna az ott élők körében. 12,5% nem tenne semmit, vagy nem tudja, hogy mit tenne ebben az esetben (16. ábra).

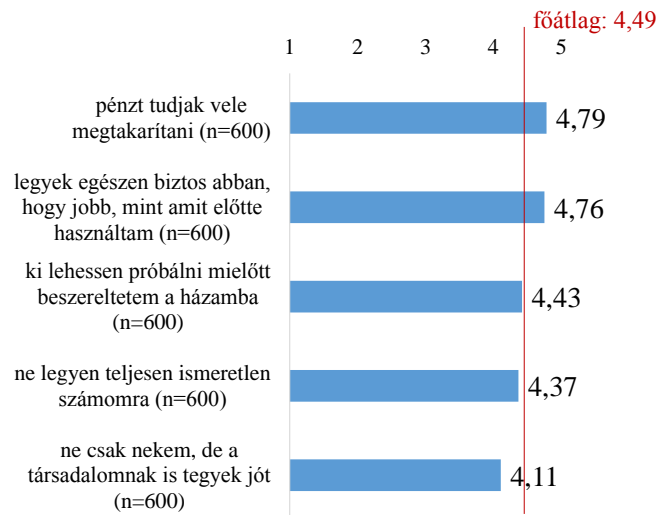
16. ábra: Reakció környezetszennyezés esetén (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Alternatív energiaforrások alkalmazása során legfontosabb szempont, hogy pénzt tudjon vele megtakarítani a tulajdonos, valamint, hogy legyen egészen biztos abban, hogy az jobb, mint amit előtte használt. Legkevésbé fontos, hogy a társadalomnak is legyen jó (17. ábra).

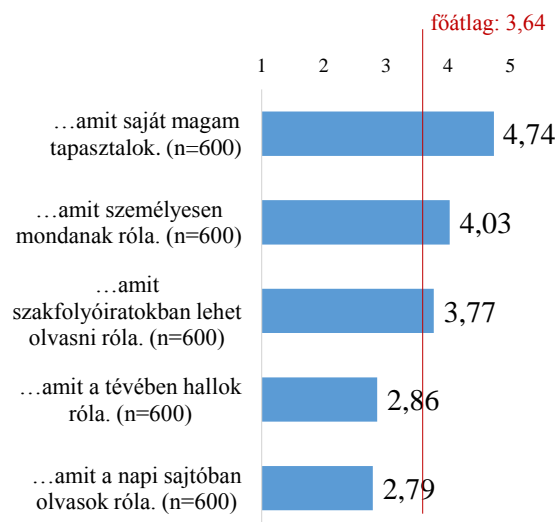
17. ábra: Szempontok alternatív energiaforrások alkalmazása során

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A válaszadók számára alternatív energiaforrásokkal kapcsolatban az az információ meggyőző leginkább, amit saját maguk tapasztalnak, vagy amit személyesen mondanak nekik. Átlag felettinek értékelték meggyőzőség szempontjából azt az információt is, amit szakfolyóiratokban olvashatnak róla. Legkevésbé a napi sajtóban és a tévében hallható/olvasható információk meggyőzőek a megkérdezettek számára (18. ábra).

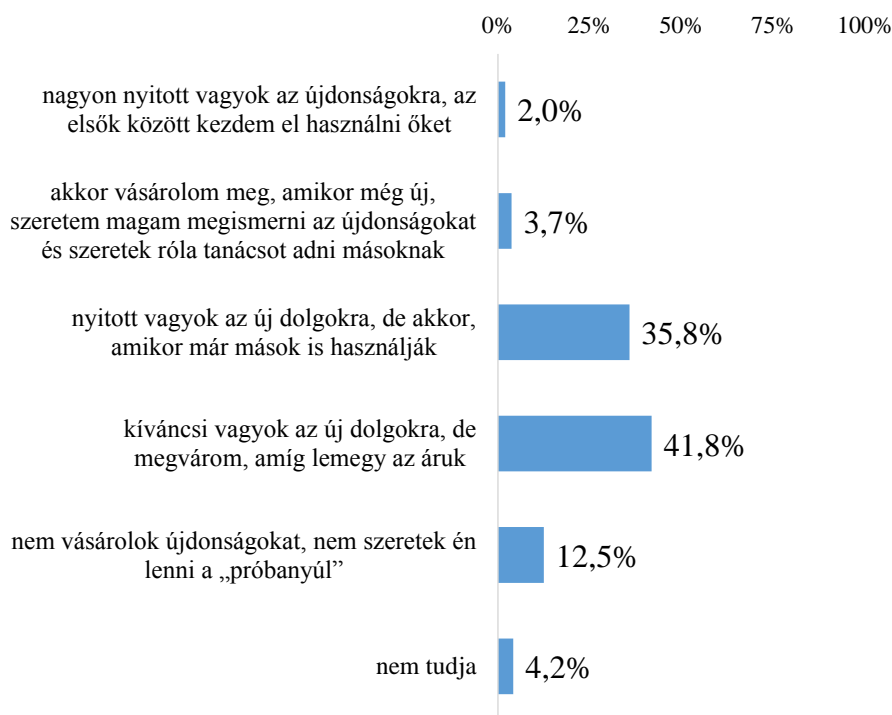
18. ábra: Alternatív energiaforrásokról szóló információ meggyőzősége („Egy alternatív energiaforrásról az az információ meggyőző...”)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A vizsgálat során arra is kíváncsiak voltunk, hogy ha egy új termék vagy technológia jelenik meg a piacon, akkor a megkérdezettek mennyire elfogadóak azzal/azokkal kapcsolatban (19. ábra). Az eredmények azt mutatják, hogy azok vannak legmagasabb arányban, akik kíváncsiak az új dolgokra, de megvárják, míg lemegy az áruk (41,8%). Magas arányban vannak továbbá azok is, akik nyitottak az új dolgokra, de akkor, amikor azt már mások is használják (35,8%). 12,5%-nyian vannak azok, akik nem szeretik az újdonságokat. 2% az aránya azoknak, akik nagyon nyitottak, elsőik között kezdik el használni az újdonságokat, továbbá 3,7% azok aránya, akik nyitottak, szeretnek maguk rájönni a dolgok működésére. 4,2% nem tudta besorolni magát egyik kategóriába sem.

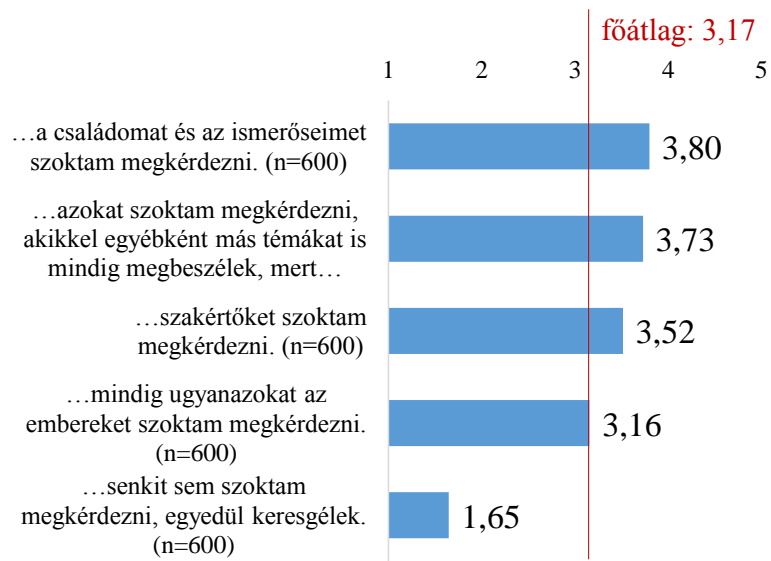
19. ábra: Új termék/technológia elfogadása

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Újdonságokkal kapcsolatban jellemző információforrások a család és ismerősök, továbbá azok az emberek, akikkel egyébként is meg szoktak beszélni más témákat. Nem jellemző a megkérdezések résztvevőire, hogy senkit sem kérdeznek meg az újdonságokkal kapcsolatban (20. ábra).

20. ábra: Információszerzés új technológiákkal kapcsolatban

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

4. Pécsi közüzemi szolgáltatók értékelése, helyi témák

A megkérdezések résztvevői a víz- és szennyvízszolgáltatást leginkább – 99,7%-os arányban – a Tette Forrásház Zrt-től veszik igénybe. Az áramszolgáltatást 99,5%-os arányban az E.ON DÉDÁSZ-tól, 0,5%-os arányban pedig a Telekomtól vásárolják. Gázszolgáltatást 30,5% nem vesz igénybe. Aki igénybe veszi, az leginkább az E.ON DDGÁZ-tól (69,0%). A szemétszállítást a BIOKOM-tól (99,8%), a távfűtést pedig a PÉTÁV-tól (54,5%) veszik igénybe. Távfűtést 45,5% nem használ (3. táblázat).

3. táblázat: Közüzemi szolgáltatások igénybe vétele

víz, szennyvízszolgáltatás (n=600)	
Tette Forrásház Zrt.	99,7%
más szolgáltató	0,0%
nem használja	0,3%
összesen	100,0%

áramszolgáltatás (n=600)		szemétszállítás (n=600)	
E.ON DÉDÁSZ	99,5%	BIOKOM	99,8%
más szolgáltató - Telekom	0,5%	más szolgáltató	0,0%
nem használja	0,0%	nem használja	0,2%
összesen	100,0%	összesen	100,0%

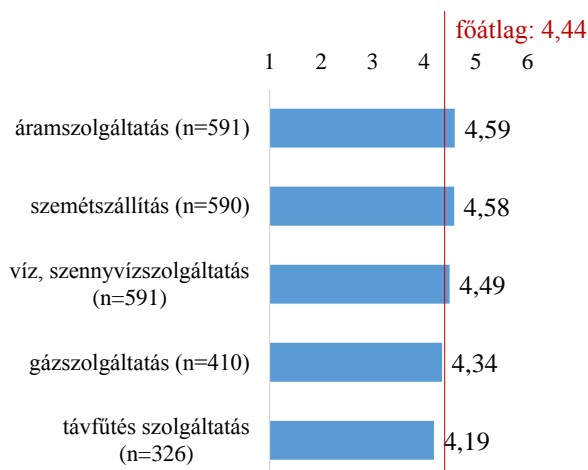

gázszolgáltatás (n=600)		távfűtés szolgáltatás (n=600)	
E.ON DDGÁZ	69,0%	PÉTÁV	54,5%
más szolgáltató - Telekom	0,5%	más szolgáltató	0,0%
nem használja	30,5%	nem használja	45,5%
összesen	100,0%	összesen	100,0%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A válaszadók az áramszolgáltatással és szemétszállító szolgáltatással a leginkább elégedettek, míg legkevésbé a távfűtéssel. Összességében inkább elégedettek a vizsgált közüzemi szolgáltatásokkal, hiszen hatfokozatú skálán átlagosan 4,44-es értékelést adtak meg (21. ábra).

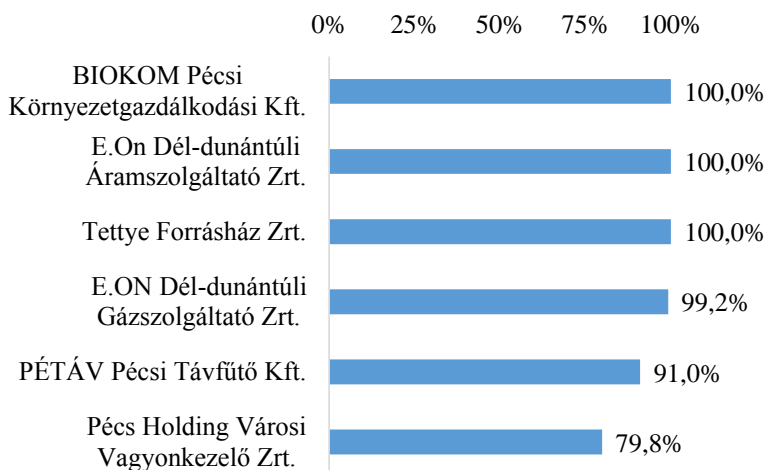
21. ábra: Közüzemi szolgáltatásokkal való elégedettség

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett pécsiek 100%-a ismeri a BLOKOM-ot, az E.ON Dél-dunántúli Áramszolgáltatót és a Tettye Forrásházat, de magas arányban ismerik még az E.ON gáz üzletágát és a PÉTÁV-ot. 80%-os a Pécs Holding Városi Vagyonkezelő ismertsége (22. ábra).

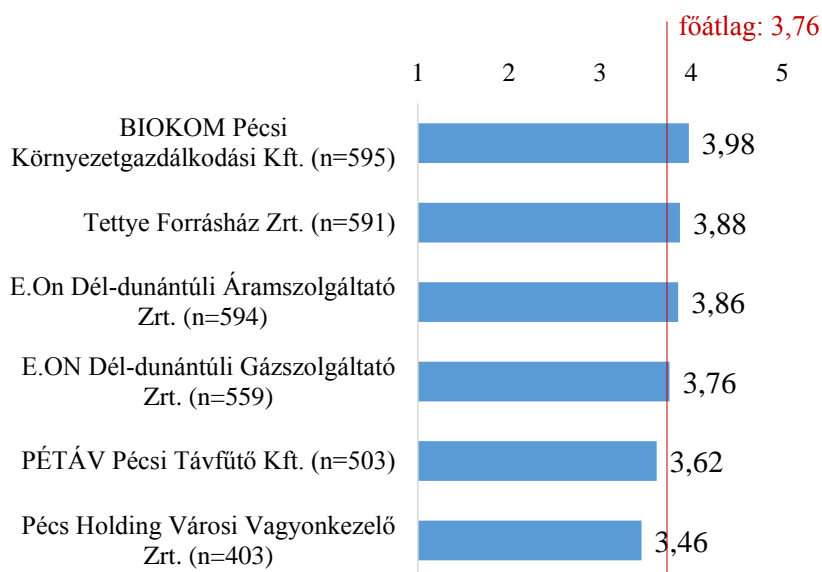
22. ábra: Közüemi szolgáltatók ismertsége (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezések résztvevői számára a BLOKOM a leginkább szimpatikus közüemi szolgáltató, de a Tettye Forrásház és az E.ON áramszolgáltató is átlag feletti értékelést kapott. Legkevésbé a Pécs Holdingot tartják szimpatikusnak (23. ábra).

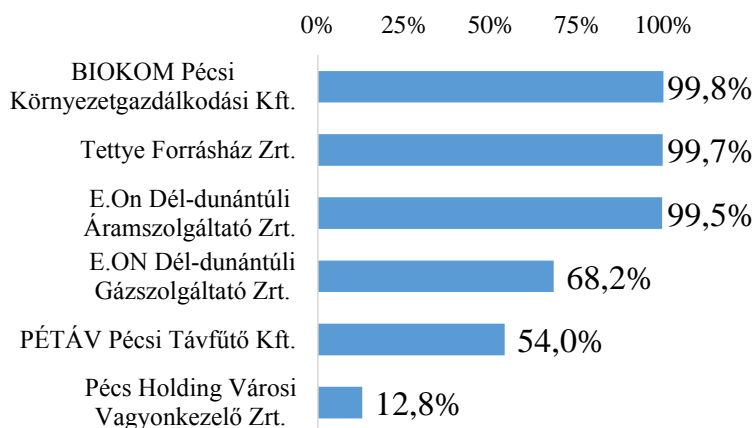
23. ábra: Közüemi szolgáltatókkal kapcsolatos szimpátia

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A BOKOM, a Tettye Forrásház és az E.ON áramszolgáltató szolgáltatásait a megkérdezettek szinte 100%-a igénybe veszi. 68,2% az E.ON gázszolgáltatóét, 54% a PÉTÁV szolgáltatását, míg 12,8% a Pécs Holdingét használja (24. ábra).

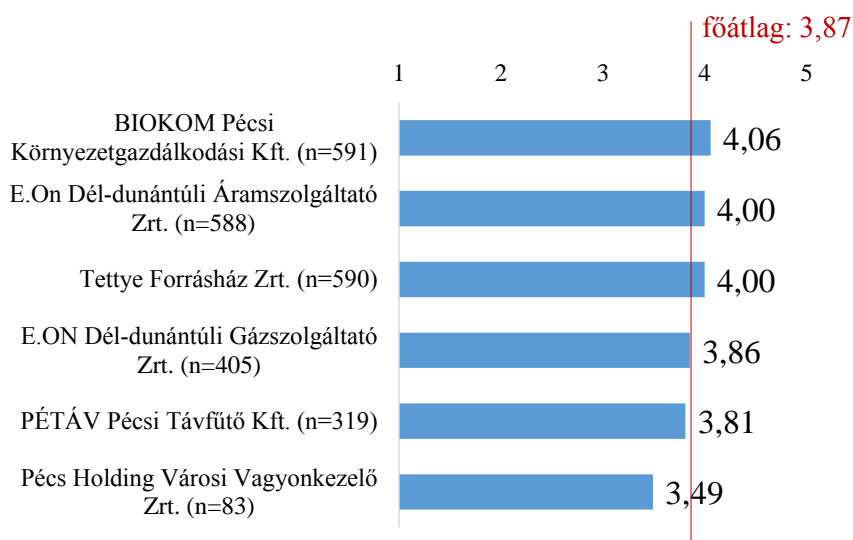
24. ábra: Közüemi szolgáltatók szolgáltatásának használata (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A szolgáltatók közül a BOKOM-mal a leginkább elégedettek a megkérdezettek. Átlag felett elégedettek még az E.ON áramszolgáltatóval és a Tettye Forrásházzal. Legkevésbé a Pécs Holdinggal elégedettek (25. ábra).

25. ábra: Közüemi szolgáltatókkal való elégedettség

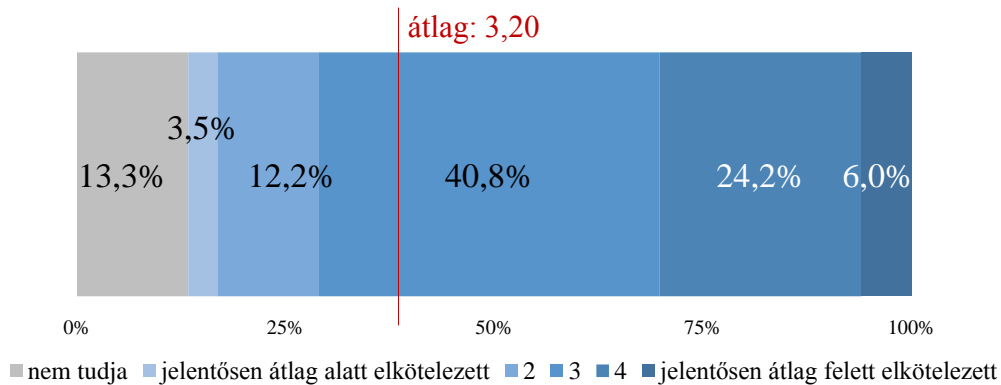

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Pécs város környezetbarát energiaforrások irányában mutatott elkötelezettségét közepesnek ítélik meg a válaszadók a többi magyar városhoz képest. Legmagasabb arányban – 40,8%-

nyian – azok voltak, akik nem érzékelték különbséget más magyar városhoz képest, vagyis hármast adtak meg az ötfokozatú skálán (26. ábra).

26. ábra: Pécs városának környezetbarát energiaforrások irányába mutatott elkötelezettsége (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 27. ábra és a 4. táblázat azt mutatják be, hogy a válaszadók milyen környezetbarát megoldásokat tudtak felidézni, melyek Pécs városában valósultak meg. Legmagasabb arányban (20% körüli említési aránnyal) a biomasszát és a szelektív hulladékgyűjtést említették. 6,3% mondta még a hőerőművet. A 27. ábrán szereplő szófelhőn a betűk mérete az említések gyakoriságát jelzi.

27. ábra: Környezetbarát megoldások említése Pécs városában – szófelhő

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

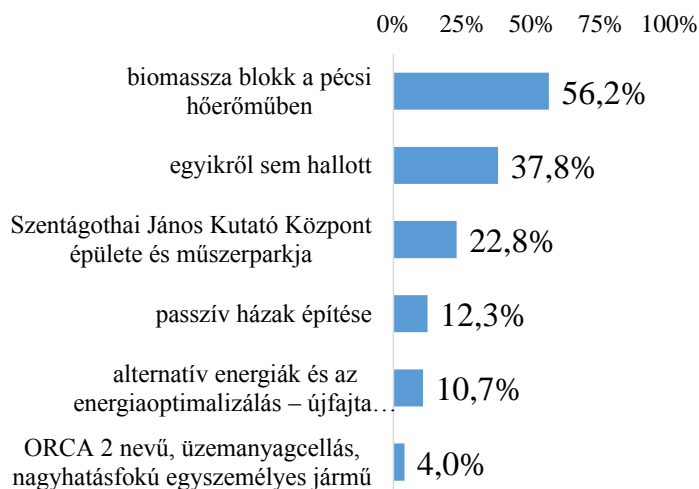
4. táblázat: Környezetbarát megoldások említése Pécs városában

említések	említések száma	említések aránya (n=600)	említések	említések száma	említések aránya (n=600)
biomassza	119	19,8%	Pécs az ököváros	2	0,3%
szelektív hulladékgyűjtés	104	17,3%	útburkolat	2	0,3%
hőerőmű	38	6,3%	várostitisztítás	2	0,3%
bicikliút	23	3,8%	400 ágyas klinika	1	0,2%
szalabálya	23	3,8%	alternatív energiák	1	0,2%
buszok lecserélése	16	2,7%	autómentes napok	1	0,2%
új kutatóközpont a PTE-n	15	2,5%	bányabezárások	1	0,2%
erőmű	13	2,2%	biogáz	1	0,2%
zöldjárat	7	1,2%	buszvonalak meghosszabbítása	1	0,2%
parkok építése	6	1,0%	elemgyűjtés boltokban	1	0,2%
új buszok	6	1,0%	EU-komfort játszóterek	1	0,2%
napelemes házak	4	0,7%	fűszernövények a városban	1	0,2%
napkollektorok használata	4	0,7%	gázkút	1	0,2%
szél erőmű	4	0,7%	helyijáratok kiültése a belvárosból	1	0,2%
energiatakarékos izzók a közvilágításban	3	0,5%	Kodály központ	1	0,2%
kerékpárutak rendbetétele	3	0,5%	komposztáló	1	0,2%
figyelnek a légszennyezettségre	2	0,3%	Malomvölgyi parkerdő	1	0,2%
hulladékudvar	2	0,3%	panelházak szigetelése	1	0,2%
játszóterek	2	0,3%	passzív ház kék egyesülete	1	0,2%
kölcsönözhető bicikli	2	0,3%	postavölgyi hulladékátrakó	1	0,2%
közmunkások szemetet szednek	2	0,3%	szemétszedő akciók	1	0,2%
olajgyűjtés MOL-nál	2	0,3%	szennyvíztisztítás	1	0,2%
ÖKO város	2	0,3%	utcai világítás	1	0,2%
őszi lomb összetakarítása	2	0,3%	virágültetés	1	0,2%
parkosítás	2	0,3%	Zsolnay negyed	1	0,2%
passzív ház program	2	0,3%	összesen	436	72,7%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A pécsi vagy Pécssett alkalmazott innovációk közül legmagasabb arányban a hőerőműben található biomassza blokkot említették (56,2%-nyian). 22,8% ismeri a Szentágothai János Kutató Központ épületét és műszerparkját. 37,8% jelezte, hogy egyik vizsgált innovációról sem hallott (28. ábra).

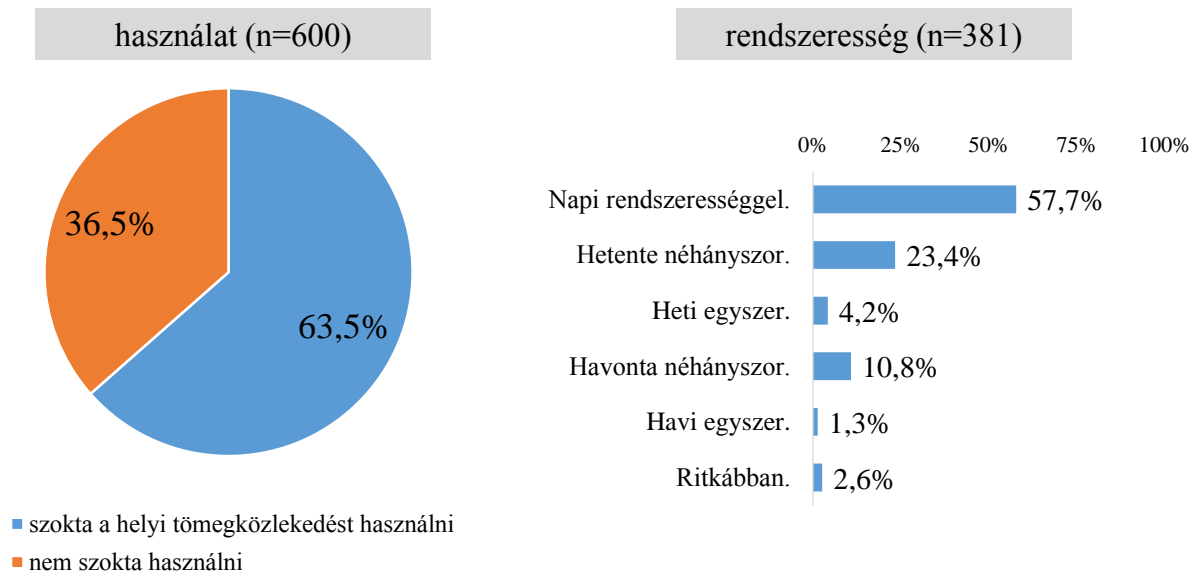
28. ábra: Pécsi vagy Pécssett alkalmazott innovációk ismertsége

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek 63,5%-a szokta a helyi tömegközlekedést használni. Közülük 57,7% napi rendszerességgel, 23,4% hetente néhányszor, 4,2% heti egyszer, 10,8% havonta néhányszor, 1,3% havi egyszer, míg 2,6% ennél ritkábban használja a pécsi helyi tömegközlekedést (29. ábra).

29. ábra: Helyi tömegközlekedés használata és annak rendszeressége

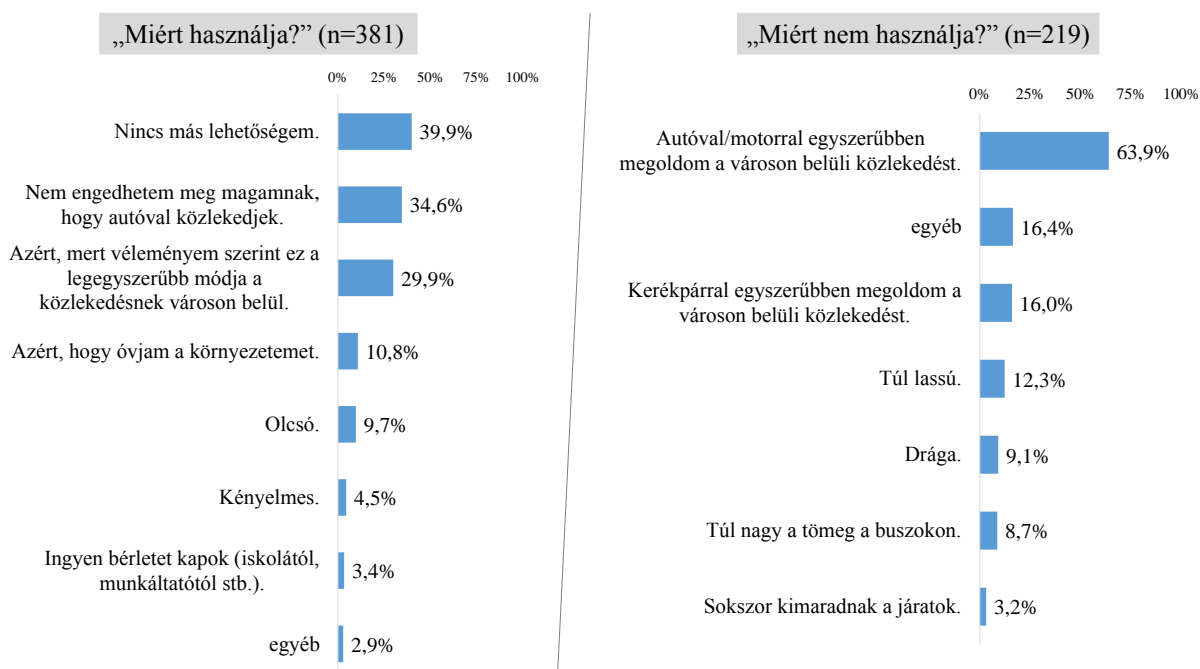

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Aki használja a helyi tömegközlekedést Pécsen, az leginkább azért, mert nincs más lehetősége (39,9%), vagy nem engedheti meg magának, hogy autóval közlekedjen (34,6%). 29,9% véli úgy, hogy ez a legegyszerűbb módja a közlekedésnek városon belül. 10,8% a környezete megóvása érdekében ül buszra. 9,7% azért használja, mert olcsó.

Akik nem használják, azok legmagasabb arányban azért nem, mert úgy gondolják, hogy autóval/motorral könnyebben megoldják a városon belüli közlekedést (63,9%). Ebben az esetben 16,4% az egyéb említések aránya, melyek leginkább azok a válaszok teszik ki, miszerint gyalog járnak vagy nincs szükségük tömegközlekedésre (30. ábra).

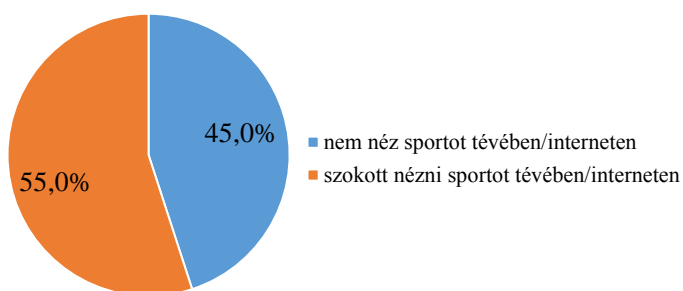
30. ábra: A helyi tömegközlekedés használatának és nem használatának okai

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek 55%-a szokott valamilyen sportot nézni, sporteseményt követni televízióban vagy interneten. 30%-nyian – a legmagasabb arányban – vannak azok, akik a focit (labdarúgást) követik, de 10% feletti arányban nézik még a kézilabdát (13,5%), a Forma 1-et és autóversenyeket (11,3%), valamint a kosárlabdát is (11,2%) – ezt mutatja be a 31. ábra.

31. ábra: Sportágak követése televízióban/interneten

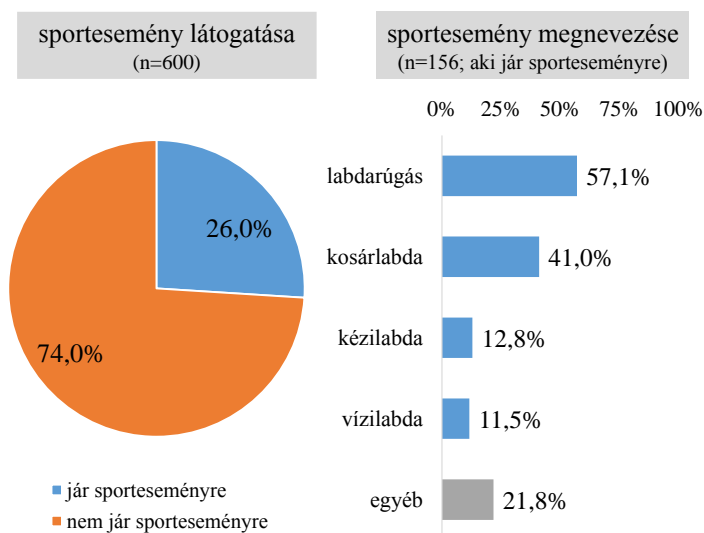
említések	említések száma	említések aránya (n=600)
foci	178	29,7%
kézilabda	81	13,5%
Forma 1, autóverseny	68	11,3%
kosárlabda	67	11,2%
úszás	44	7,3%
vízilabda	35	5,8%
bokszt	31	5,2%
tenisz	28	4,7%
atlétika	23	3,8%
korcsolya, műkorcsolya	13	2,2%
torna	11	1,8%

említések	említések száma	említések aránya (n=600)
si	10	1,7%
kerékpár	9	1,5%
motorsport	8	1,3%
amerikai foci	7	1,2%
jégtánc, műkorcsolya	6	1,0%
kajak, kenu	6	1,0%
küzdősportok	6	1,0%
néptánc, versenytánc	5	0,8%
további említések	64	10,7%
összesen	700	116,7%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 600 fő megkérdezett 26%-a szokott sporteseményre járni (32. ábra). Közülük 57,1% labdarúgást néz előben, 41% kosárlabdát, míg alacsonyabb arányban kézilabdát (12,8%) és vízilabdát (11,5%). Az egyes sportágak említési arányát összeadva azért kapunk 100% feletti eredményt, mert egy válaszadó egyszerre több sportágat is megjelölhetett.

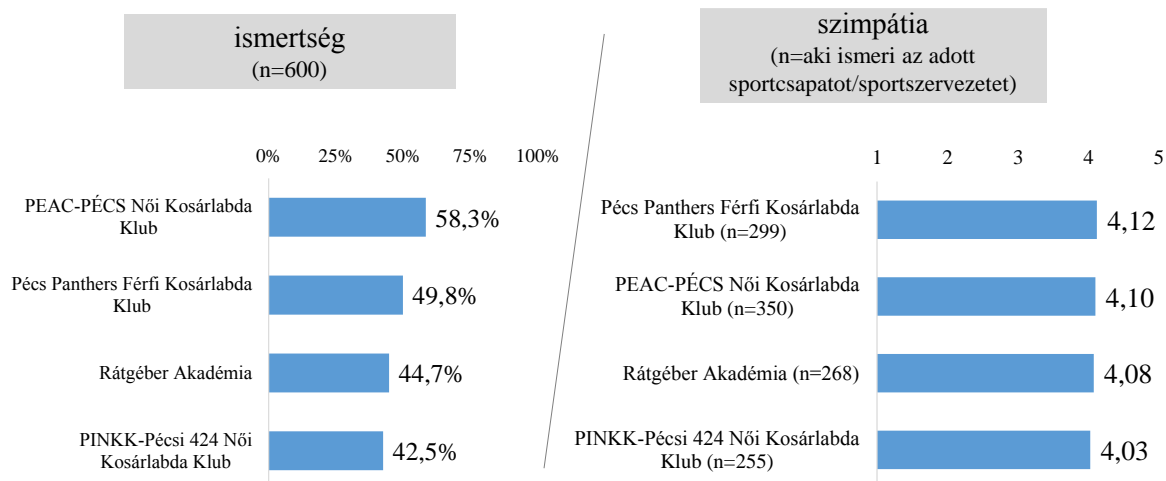
32. ábra: Sportágak mérkőzéseinek/versenyeinek látogatása

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezésekben résztvevők 58,3%-a ismeri a PEAC-Pécs Kosárlabda Klubot, ezzel az aránnyal a vizsgált klubok közül ez a legismertebb. A többi sportszervezetet 40 és 50% közötti arányban ismerik. Szimpátia terén nem lehet nagyobb különbségeket látni a klubok között, mindegyiket nagyjából azonos mértékben vélték szimpatikusnak a válaszadók – 4,1 körüli átlagértékeléssel (33. ábra).

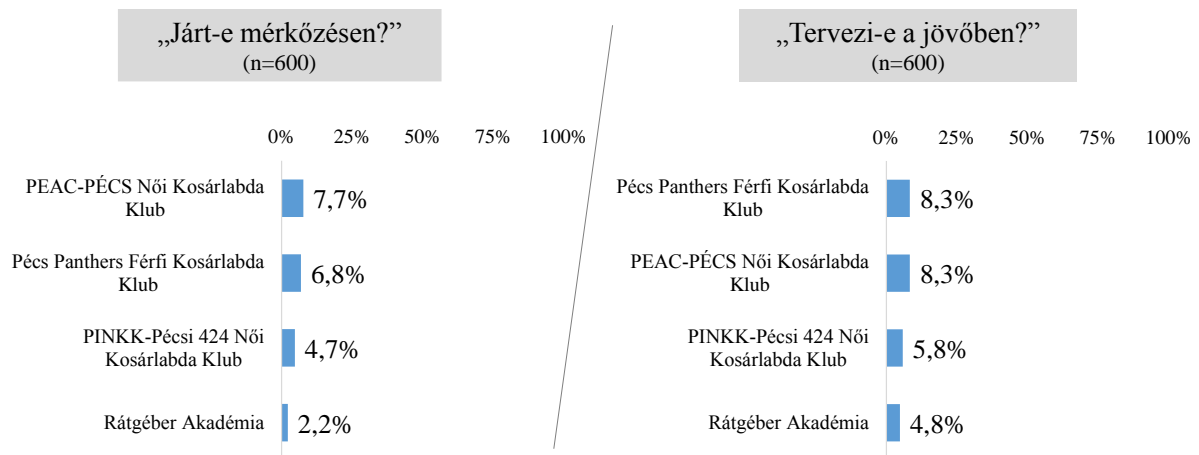
33. ábra: Sportcsapatok/sportszervezetek ismertsége és velük kapcsolatban kialakult szimpátia mértéke

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek 7,7%-a járt már a PEAC-Pécs mérkőzésén, 6,8% a Pécs-Panthers mérkőzésén, 4,7% pedig a PINKK-Pécsi 424 mérkőzésén. 8,3-8,3% nyilatkozta azt, hogy a jövőben a Pécs-Panthers, illetve a PEAC-Pécs mérkőzéseit szeretné követni élőben, 5,8% mondta ugyanezt a PINKK-Pécsi 424-gyel kapcsolatban. A Rátgéber Akadémia mérkőzésein 2,2% vett már részt, míg 4,8% tervezi a jövőben (is) a részvételt (34. ábra).

34. ábra: Sportsapattok/sportszervezetek mérkőzéseinek látogatása a jelenben és a jövőben

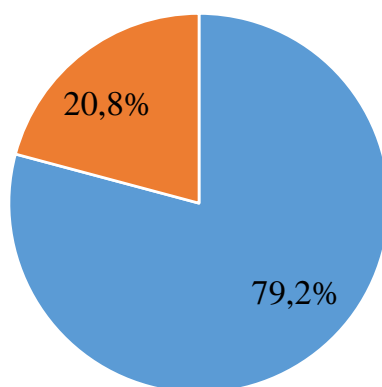

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

5. Internetezési és szabadidős szokások

A megkérdezések résztvevőinek 20,8%-a mondta azt, hogy nincs otthon internet elérése, míg 79,2% tud otthon is internetezni (35. ábra).

35. ábra: Internetelérés otthon (n=600)

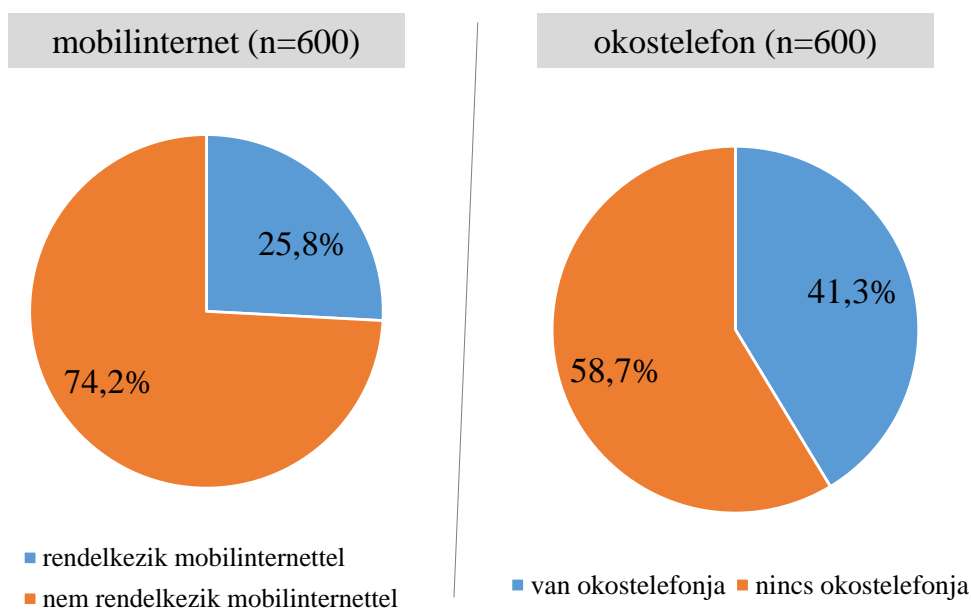

■ van internetelés az otthonában
■ nincs internetelése az otthonában

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 36. ábra mutatja be azok arányát, akiknek van mobilinternet elérhetőségük, illetve okostelefonjuk – 25,8% rendelkezik mobilinternettel, míg 41,3%-nyian vannak azok, akiknek okostelefonjuk van.

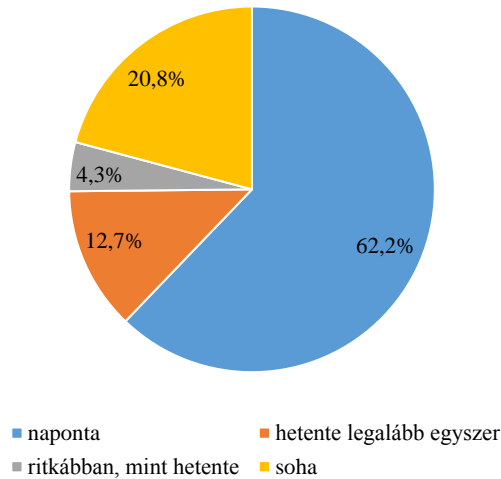
36. ábra: Mobilinternet és okostelefon ellátottság (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek 62,2%-a nyilatkozta azt, hogy rendszeresen szokott internetezni. 12,7% azok aránya, akik hetente legalább egyszer, míg 4,3% azok aránya, akik ritkábban, mint hetente ülnek le a világháló elé. 20,8% arról számolt be, hogy soha nem internetezik (37. ábra).

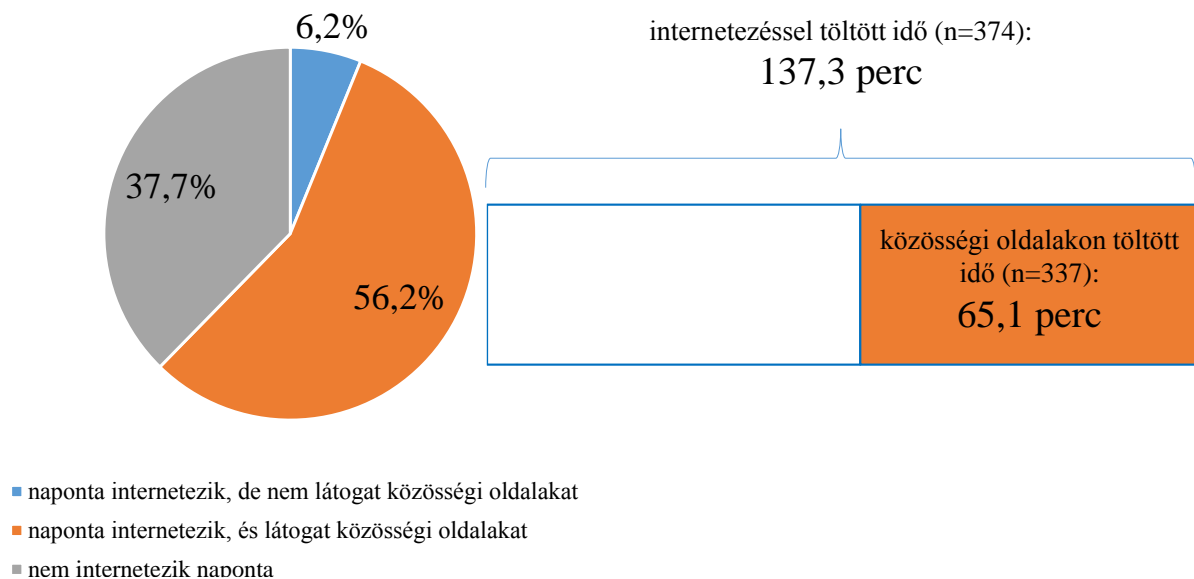
37. ábra: Internetezés rendszeressége (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek 37,7%-a nem internetezik naponta. Akik használnak minden nap internetet, azok között nagyobb arányban vannak azok, akik közösségi oldalakat is látogatnak. A naponta internetezők átlagosan 137 percet töltenek online, míg közösségi oldalakon ebből 65 percet (38. ábra).

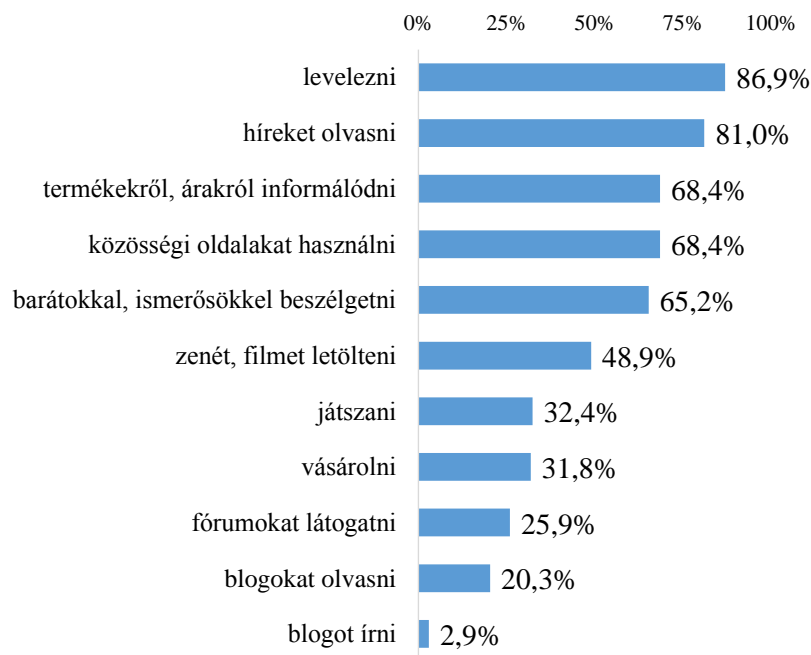
38. ábra: Internetezés és közösségi oldalak látogatása és annak időtartama (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Akik naponta interneteznek, azok körében legjellemzőbb tevékenységek a levelezés (86,9%) és a hírolvasás (81,0%). 50% fölötti arányban szoktak a válaszadók termékekről, árakról informálódni (68,4%), közösségi oldalakat használni (68,4%), valamint barátokkal, ismerősökkel beszélgetni (65,2%). Legkevésbé jellemző, hogy blogot írnak (2,9%), blogokat olvasnak (20,3%) vagy fórumokat látogatnak (25,9%) a megkérdezettek (39. ábra).

39. ábra: Tevékenységek interneten (n=374; akik naponta interneteznek)

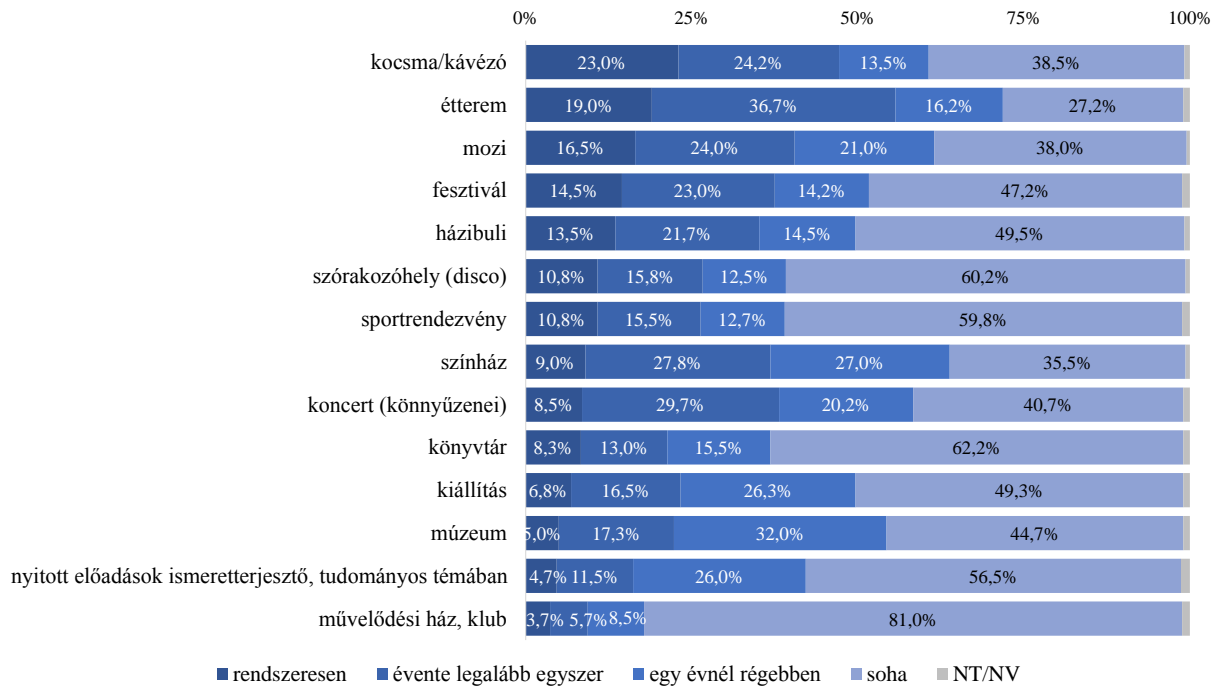

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Megkérdeztük a válaszadókat arról, hogy milyen gyakran látogatnak bizonyos intézményeket, eseményeket és helyszíneket. Legmagasabb arányban gyakran látogatják kocszmákat/kávézókat (23,0%), valamint az éttermeket (19,0%). Akik valamilyen rendszerességgel, de látogatják az adott helyszínt, azok több mint 50%-os aránnyal teszik ezt. Legmagasabb arányban soha nem látogatják a megkérdezettek a művelődési házakat, klubokat (81,0%) – ezeket az eredményeket a 40. ábra mutatja be részletesen.

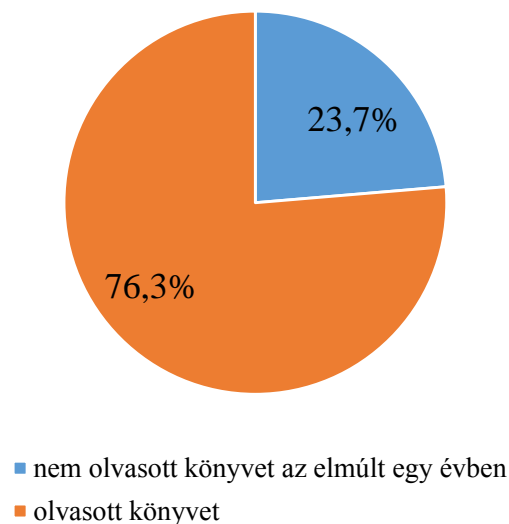
40. ábra: Intézmények, események, helyszínek látogatása (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az összes válaszadó 23,7%-a mondta azt, hogy nem olvasott könyvet a megkérdezést megelőző egy évben, míg 76,3%-nyian legalább egy könyvet olvastak (41. ábra). Aki olvasott, az átlagosan a megkérdezést megelőző egy évben 9 könyvet olvasott el.

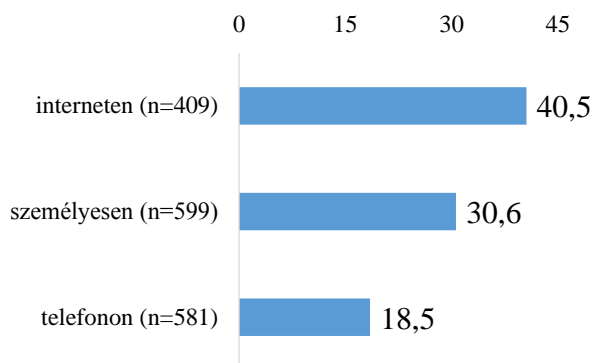
41. ábra: Könyvolvasás az utóbbi egy évben (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A válaszadók interneten tartják leginkább a legtöbb emberrel a kapcsolatot (40-nel). Személyesen 31 fővel, telefonon pedig 19 fővel vannak kapcsolatban valamilyen időközönként (42. ábra).

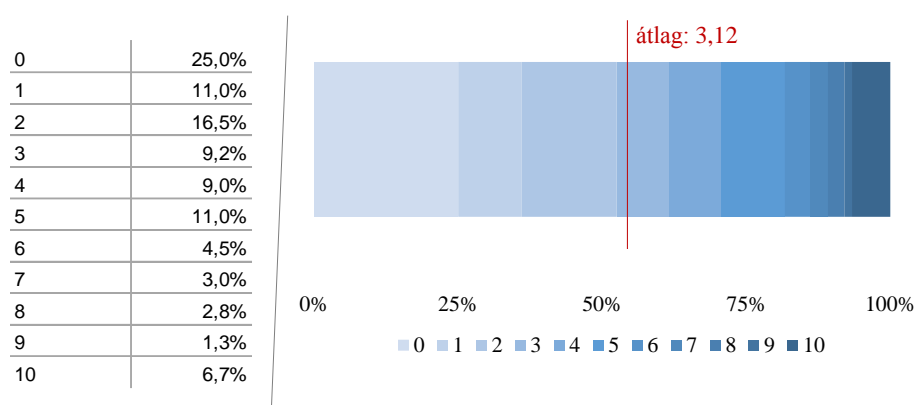
42. ábra: Kapcsolattartás különböző csatornákon

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Átlagosan tíz estéből hármat töltenek a megkérdezettek az otthonukon kívül. Legmagasabb arányban – 25%-nyian – azok vannak, akik egy estére sem maradnak ki otthonról (43. ábra).

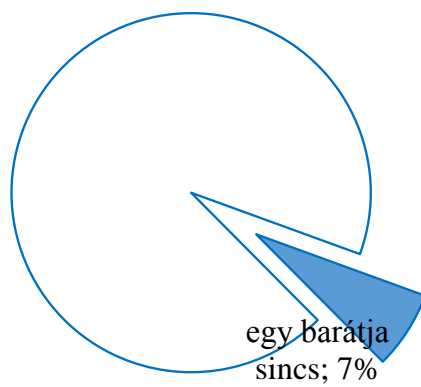
43. ábra: Otthonon kívüli tevékenységek aránya – tíz estéből (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezések résztvevőinek 7%-a mondta azt, hogy egy barátja sincs (44. ábra). Akinek van barátja, az átlagosan arról számolt be, hogy 7 barátja van átlagosan (n=558).

44. ábra: Barátok száma (n=600)

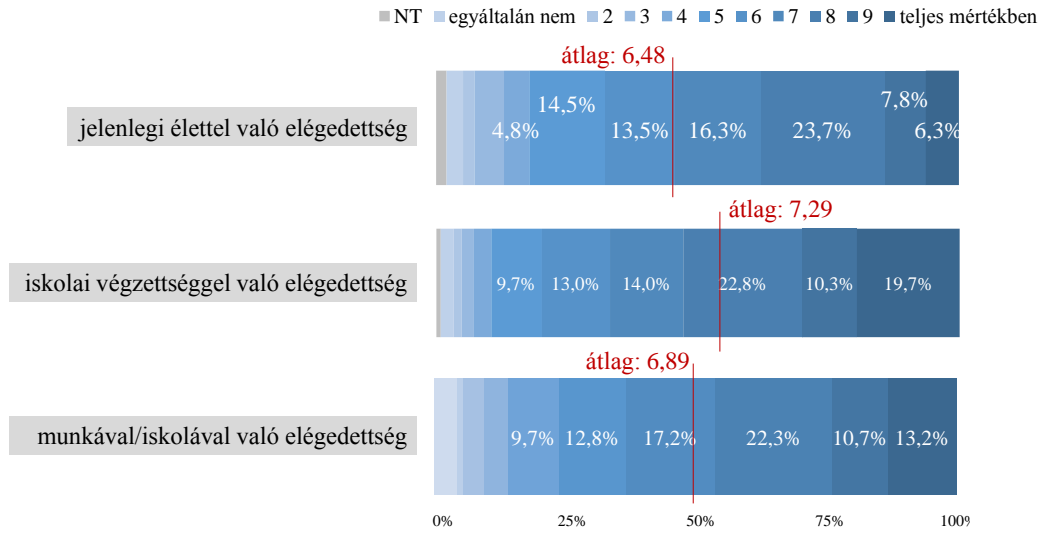

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

6. Elégedettség, vállalkozó szellem és vásárlási szokások

A válaszadók válaszaik alapján inkább elégedettek az egyes vizsgált területekkel, hiszen tízfokozatú skálán a jelenlegi étellel való elégedettségüket 6,48-ra, iskolai végzettségükkel való elégedettségüket 7,29-re, míg a munkájukkal/iskolájukkal való elégedettségüket pedig 6,89-re értékelték (45. ábra).

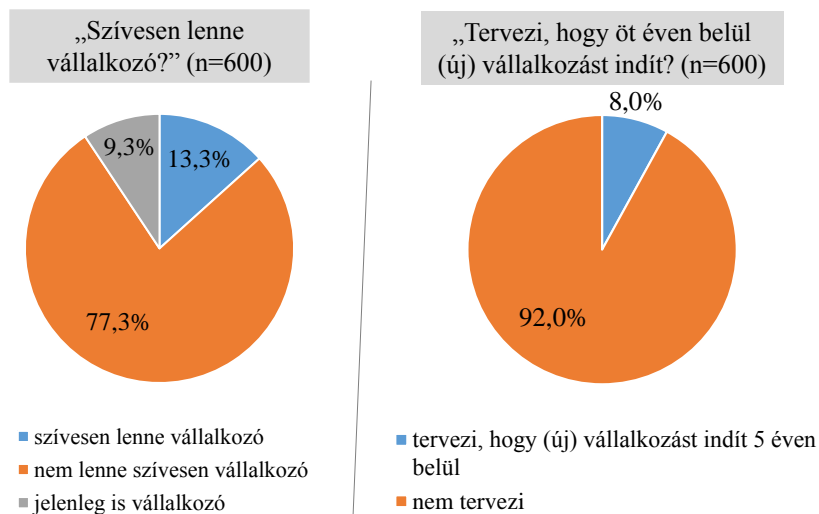
45. ábra: Elégedettség (étellel, iskolai végzettséggel, munkával/iskolával) (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az eredmények azt mutatják, hogy 13,3%-nyian lennének szívesen vállalkozók, 9,3% jelenleg is annak vallja magát, míg 77,3% nem lenne az szívesen. 8% azoknak az aránya, akik tervezik, hogy (új) vállalkozást indítanak a következő öt évben (46. ábra).

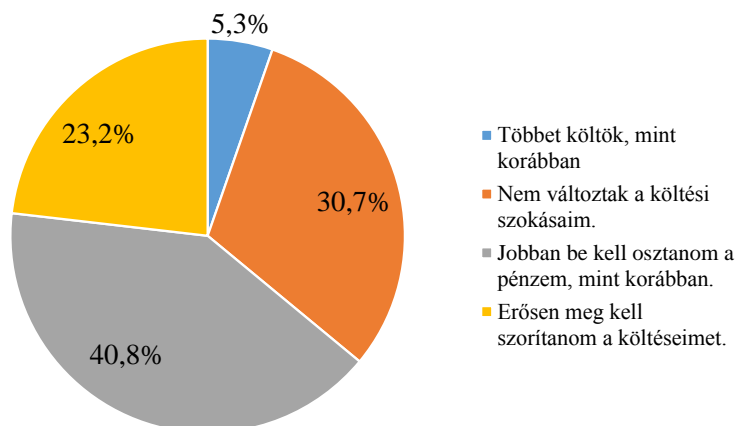
46. ábra: Vállalkozó szellem a megkérdezettek körében

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Azzal kapcsolatban, hogy az utóbbi években változtak-e a vásárlási, költési szokásaik a válaszadóknak, az eredmények azt mutatják, hogy 30,7%-nyian vannak, akiknek nem változtak a szokásaik. Legmagasabb arányban – 40,8%-nyian – arról számoltak be, hogy jobban be kell osztaniuk a pénzüket, mint korábban. 23,2% mondta azt, hogy erősen meg kellett szorítaniuk a költéseiket. 5,3% volt azok aránya, akik többet tudnak költeni, mint korábban (47. ábra).

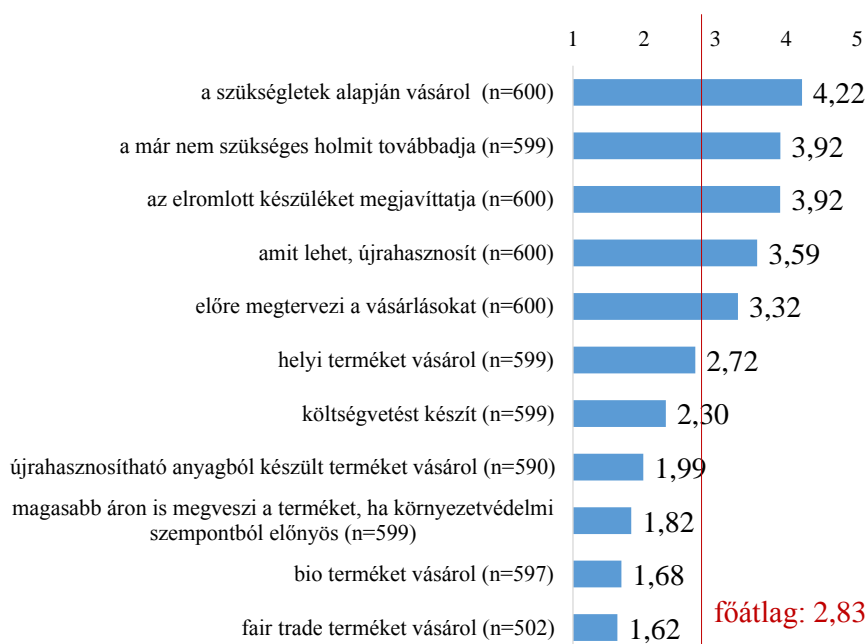
47. ábra: Vásárlási, költési szokások változása (n=600)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Vásárlással és életszervezéssel kapcsolatban a megkérdezettek leginkább az jellemző, hogy a szükségletek alapján vásárolnak, a nem szükséges holmikát továbbadják és az elromlott készülékeket megjavíttatják. Nem jellemző a fair trade és biotermékek vásárlása (48. ábra).

48. ábra: Vásárlással, életszervezéssel kapcsolatos attitűdök

Vásárlással kapcsolatban az akciókeresés jellemző a válaszadókra. Fontos a tudatosság: ez a minőség fontossá válásában és a nem tervezett vásárlások elkerülésében mutatkozik meg: átlag feletti értékelést adtak meg arra, hogy a márkával szemben fontosabbnak tartják a minőséget, valamint, hogy amennyire csak tudják, elkerülik a nem tervezett vásárlásokat. Kevésbé jellemző a környezettudatosság megjelenése a vásárlások terén: az átlagosnál alacsonyabb értékelést adtak meg azzal kapcsolatban, hogy azért csökkentik a fogyasztásukat, mert jobban odafigyelnek a környezetükre, valamint, hogy inkább használt termékeket vásárolnak vagy cserélnék másokkal. Kevésbé jellemző továbbá, hogy vásárlás helyett otthon állítanak elő az adott terméket, valamint, hogy inkább kevesebbet vásárolnak, csak változtatni ne kelljen a szokásokon (49. ábra).

49. ábra: Vásárlással kapcsolatos attitűdök

